

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 19 lipca 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.35.2019.HB

Pani
Agnieszka Jeziarska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Starej Kamienicy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 20 - 21 maja 2019 r., na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) dalej zwanej „ustawą”, kontrolerzy Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki oraz Piotr Szafarowicz – główny specjalista z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem”.

Przedmiotem kontroli była ocena organizacji systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodności zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami pracowników Ośrodka realizujących zadania wynikające z ustawy w okresie od 1 maja 2018 r. do dnia 20 maja 2019 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2019 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy pełniła Pani Agnieszka Jeziarska, odpowiedzialna za realizację zadań w obszarach podlegających ocenie. W wyniku przeprowadzonej w Ośrodku kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 1/2019. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji potwierdzającej realizację zadań z zakresu organizacji systemu pracy z rodziną, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe i zatrudnienie pracowników oraz oświadczeń złożonych przez kierownika Ośrodka i asystenta rodziny.

Zgodnie z art. 7 ustawy, inspektorzy przeprowadzający czynności kontrolne otrzymali od kierownika Ośrodka – administratora danych osobowych – pisemne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych w zakresie objętym kontrolą oraz zostali zobowiązani do zachowania ich w tajemnicy.

(dowód: akta kontroli str. 21-23)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy Stara Kamienica. Bieżącą działalność Ośrodka reguluje zarządzenie nr 24/2018 Wójta Gminy Stara Kamienica z dnia 30 kwietnia 2018 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy. W § 13 Regulaminu określono zadania asystenta rodziny. Zarządzeniem nr 13/2012 z dnia 20 stycznia 2012 r. zgodnie z art. 178 ustawy Wójt Gminy Stara Kamienica upoważnił Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 25-43)

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Rada Gminy w Starej Kamienicy podjęła uchwałę nr L.313.2014 z dnia 28 lutego 2014 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Kamienica na lata 2014 – 2020. Zgodnie z §1 uchwały Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stara Kamienica na lata 2014 – 2020 jest załącznikiem nr 1 do Strategii. Wskazuje się, iż czasokres obowiązywania Programu wynosi 7 lat, co jest niezgodne z wyżej przytoczonym przepisem prawa i należy wyeliminować taką nieprawidłowość przygotowując dokument na kolejne lata. Program składa się z 6 rozdziałów:

- 1) Wspieranie rodziny w prawie pomocy społecznej.
- 2) Formy i zasady przyznawania pomocy społecznej dla rodziny.
- 3) Diagnoza sytuacji rodzin w Polsce i na Dolnym Śląsku.
- 4) Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Stara Kamienica.

5) Cele i zadania Programu.

6) Odpowiedzialność, finansowanie i kontrola Programu.

Zarówno w rozdziale pierwszym jak i drugim opisano formy pomocy rodzinie udzielanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Główny cel Programu to sprawne wspieranie rodziny z terenu gminy stymulujące ich wieloaspektowy rozwój. Wskazano cztery rodzaje działań:

- a) diagnozujące - poszerzenie wiedzy na temat oczekiwań, potrzeb i możliwości wsparcia rodzin na terenie Gminy;
- b) promujące rodzinę - systematyczne budowanie pozytywnego wizerunku rodziny w społeczności lokalnej;
- c) uprzedzające - przeciwdziałanie wykluczeniom i patologiom społecznym;
- d) wspierające - wspieranie rodziny w przewyciężaniu sytuacji wykluczenia społecznego.

W obrębie każdego z powyższych działań wytyczono konkretne zadania do realizacji, określono ich częstotliwość, formę, osoby odpowiedzialne za realizację, kontrolę i monitoring, sposób finansowania i zakładane efekty. Odpowiedzialność za przygotowanie, wdrażanie i kontrolę Programu ponosi Rada Gminy i Wójt przy udziale jednostek podległych.

(dowód: akta kontroli str. 45-46)

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, za organizację i prowadzenie pracy z rodziną odpowiedzialna jest gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Gmina Stara Kamienica zapewniała, za pośrednictwem Ośrodka, różne formy pracy z rodziną, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy. W ramach konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogły korzystać ze wsparcia i pomocy specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym ds. Pomocy Rodzinie, Zapobiegania Przemocy i Profilaktyki Uzależnień funkcjonującym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy. Psycholog pełnił dyżury dwa razy w miesiącu – co drugi poniedziałek w godzinach od 17.00 do 20.00, prawnik – w każdy poniedziałek w godzinach od 12.00 do 15.00, terapeuta uzależnień – w poniedziałki w godzinach od 17.30 do 19.30 i w czwartki w godzinach od 18.00 – 20.00, a także pełnomocnik ds. uzależnień od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Ośrodka. Ponadto przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w poniedziałki, środy, piątki i soboty dyżury pełnili pracownicy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej ze Szklarskiej Poręby, nieodpłatnego wsparcia udzielał psycholog, logopeda i pedagog. Dodatkowo przy Urzędzie

Gminy w Starej Kamienicy mieszkańcy gminy mogli skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnika w każdy poniedziałek i piątek w godzinach od 11.00 do 14.00.

W punkcie Konsultacyjnym prowadzone były również mediacje. Punkt zajmował się także:

- prowadzeniem działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
- udzielaniem osobom i rodzinom konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy,
- prowadzeniem grup wsparcia dla osób uzależnionych,
- udzielaniem wsparcia osobom po zakończonej psychoterapii poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia,
- gromadzeniem aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy, zajmujących się systemową pomocą dla rodziny,

W 2019 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej realizowany był rodzinny program profilaktyczny „Trening Relacji Opiekuńczych”. Łącznie odbyło się 8 sesji warsztatowych o charakterze edukacyjno – rozwojowym (łącznie 16 godzin). Głównym celem programu było uświadomienie potrzeby wzajemnego wspierania się dzieci i rodziców. W programie wzięło udział 8 osób objętych wsparciem asystenta rodziny.

W okresie objętym kontrolą, żadna rodzina nie złożyła wniosku o udzielenie pomocy w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych.

(dowód: akta kontroli str. 147-153)

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku był zatrudniony na pełnym etacie jeden asystent rodziny, który realizował swoje obowiązki służbowe w systemie zadaniowego czasu pracy. Praca asystenta nie była łączona z obowiązkami pracownika socjalnego na terenie gminy, jak również asystent nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, co zgodne jest z art. 17 ust. 2 – 4 ustawy.

Na dzień kontroli asystent prowadził pracę z 11 rodzinami i obejmował opieką m.in. rodziny wielodzietne, rodziny dotknięte problemem alkoholowym oraz z dysfunkcją opiekuńczo – wychowawczą, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Kierownik Ośrodka wydał zarządzenie nr 6/2018 z dnia 29 listopada 2018 r. „w sprawie wprowadzenia Regulaminu Pracy Asystenta Rodziny – procedury wsparcia rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy”. Zarządzeniem wprowadzono ujednolicone druki dokumentów dotyczące m.in. zgody rodziny na podjęcie współpracy,

planu pracy z rodziną, okresowej oceny sytuacji rodziny oraz sprawozdania końcowego z pracy asystenta w rodzinie. Na podstawie losowo wybranych pięciu akt zawierających dokumentację pracy asystenta z rodziną, dokonano oceny prawidłowości i zgodności prowadzonych zadań z wymogami określonymi w ustawie i stwierdzono:

- a) zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy, pracownik socjalny przeprowadzał wywiad środowiskowy w przypadku gdy Ośrodek podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- b) zgodnie z art. 11 ust. 2 i 3 ustawy, pracownik socjalny po dokonaniu analizy sytuacji rodziny występował do kierownika Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie jej asystenta;
- c) zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy, kierownik Ośrodka niezwłocznie wyrażał zgodę na przydzielenie rodzinie asystenta, zgoda wyrażona była pisemnie w stosownej części wywiadu środowiskowego;
- d) zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy, każda z rodzin podpisywała zgodę na podjęcie współpracy z asystentem na druku wewnętrznym pn. „Zgoda na podjęcie współpracy rodziny z asystentem”;
- e) z chwilą podjęcia pracy z rodziną, asystent zbierał dane i informacje w celu wstępnej analizy sytuacji rodziny i przygotowania planu pracy z rodziną;
- f) zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, asystent dla każdej rodziny opracowywał i realizował „Plan pracy z rodziną” – wykorzystując druk wewnętrzny Ośrodka. Dokument obejmował zakres realizowanych zadań, terminy na ich wykonanie oraz przewidywane efekty. Plany pracy z rodziną przygotowywane były średnio po okresie 1 - 2 miesięcy od objęcia rodziny asystą. Dokumenty były podpisywane przez asystenta, członków rodziny i pracownika socjalnego;
- g) zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, asystent na druku wewnętrznym, dokonywał okresowej oceny sytuacji rodziny (nie rzadziej niż co 6 miesięcy) i przekazywał dokument do akceptacji kierownika Ośrodka;
- h) w przypadku zakończenia pracy z rodziną asystent sporządzał, na druku wewnętrznym, sprawozdanie końcowe i przekazywał je do akceptacji kierownikowi Ośrodka;
- i) zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy, funkcjonowanie każdej rodziny, z którą zakończono pracę, było monitorowane co najmniej przez okres 3 miesięcy, również przez pracowników socjalnych Ośrodka.

Asystent w związku z prowadzoną pracą z rodziną podejmował działania ukierunkowane na motywowanie członków rodziny do utrzymania zatrudnienia, regulacji sytuacji mieszkaniowej, pomocy w sprawach urzędowych, nabywania umiejętności prowadzenia

gospodarstwa domowego, poprawę stanu zdrowia czy pomocy w zachowaniu i utrzymaniu abstynencji od alkoholu. W przypadku rodzin, których dzieci zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej, asystent brał udział w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Każdorazowy kontakt z rodziną był odnotowywany przez asystenta i podpisywany przez członka rodziny na druku wewnętrznym pn. „Miesięczny dziennik wizyt w rodzinie asystenta rodziny”.

(dowód: akta kontroli str. 49-117)

Na podstawie art. 29 i art. 31 ustawy, rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych może być objęta pomocą rodziny wspierającej, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego i kształtowaniu podstawowych ról społecznych. Z rodziną wspierającą wójt zawiera umowę określającą zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy. Kierownik Ośrodka oświadczył, że w okresie objętym kontrolą, nie udało się pozyskać żadnych kandydatów na rodziny wspierające.

(dowód: akta kontroli str. 155)

W związku z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy kierownik Ośrodka oświadczył, że na terenie gminy Stara Kamienica nie są prowadzone placówki wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jednocześnie kierownik Ośrodka poinformował, że na terenie gminy Stara Kamienica funkcjonują świetlice wiejskie w miejscowościach: Stara Kamienica, Kopaniec, Chromiec, Nowa Kamienica, Mała Kamienica, Wojcieszycze, Rybnica, w których organizowany jest czas wolny dla dzieci oraz rodzin.

O braku realizacji przez Gminę Stara Kamienica zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci, organ kontroli powiadomi Wójta odrębnym pismem.

(dowód: akta kontroli str. 157)

Zgodnie z art. 176 pkt 5 i art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 10 %, 30 % lub 50% wydatków na opiekę i wychowanie w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka lub 10 %, 30 % lub 50% średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Kierownik Ośrodka złożył oświadczenie, że na dzień kontroli, tj. 20 maja 2019 r., 6 dzieci z gminy Stara Kamienica jest umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, natomiast 5 w rodzinnej pieczy zastępczej. Na podstawie not obciążeniowych stwierdzono, iż w przykładowym miesiącu kwietniu 2019 r. Gmina poniosła z tego tytułu koszt 7.443,51 zł.

(dowód: akta kontroli str. 117,159)

Rada Gminy Stara Kamienica na sesji w dniu 29 kwietnia 2019 r. przyjęła sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy za 2018 r., w punkcie 12 sprawozdania podsumowano działania z zakresu wspierania rodziny. Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy sprawozdanie winno być złożone do dnia 31 marca.

(dowód: akta kontroli str. 119-138,143-146)

W okresie objętym kontrolą, zadania z zakresu wspierania rodziny realizowało w Ośrodku pięciu pracowników, w tym trzech pracowników socjalnych i dwóch asystentów rodziny. Na podstawie potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii dyplomów i świadectw złożonych w aktach osobowych wyżej wymienionych osób stwierdzono, że wszyscy spełniali wymogi kwalifikacyjne określone odpowiednio w ustawie o pomocy społecznej oraz ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dodatkowo, osoby zatrudnione na stanowisku asystenta rodziny, złożyły oświadczenia o braku ingerencji sądu w wykonywanie władzy rodzicielskiej, o braku obowiązku alimentacyjnego wynikającego z tytułu egzekucyjnego oraz braku skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

(dowód: akta kontroli str. 139)

Biorąc pod uwagę obowiązek gminy wynikający z art. 176 pkt. 2 i pkt 4 lit. b ustawy o konieczności tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, stwierdzono w aktach osobowych asystentów rodziny zaświadczenia potwierdzające ich udział w szkoleniach w zakresie wspierania i pracy z rodziną.

(dowód: akta kontroli str. 161)

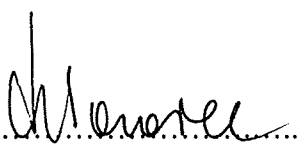
Mając na względzie art. 177 ustawy, Ośrodek w okresie objętym kontrolą realizował rządowy program z zakresu wspierania rodziny pn. „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. W ramach Programu sfinansowano zatrudnienie asystentów rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 141).

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starej Kamienicy nie stwierdzono nieprawidłowości leżących po stronie jednostki.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)